

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Historia muzyki z literaturą muzyczną – muzyka staropolska
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of music and music literature – Polish early music
Kierunek studiów	Muzykologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki o sztuce
Język wykładowy	Język polski

Koordynator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	ks. dr Dariusz Smolarek
---	-------------------------

Forma zajęć	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
Wykład	30	III	3
Ćwiczenia	30	III	3

Wymagania wstępne	Dobra znajomość powszechnej historii muzyki średniowiecza, renesansu i baroku, podstawowa znajomość historii Polski od średniowiecza do 1795 roku.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Zapoznanie studentów z historią muzyki polskiej od średniowiecza do końca XVIII wieku, głównymi ośrodkami muzycznymi, a także podstawowymi pojęciami, gatunkami, technikami oraz twórczością najwybitniejszych kompozytorów aktywnych na terenach dawnej Rzeczypospolitej. Wskazanie głównych tendencji przemian twórczości polskiej w epoce staropolskiej. Umożliwienie praktycznej znajomości wybranych utworów poprzez analizę i ukazanie rozwoju języka muzycznego w okresie staropolskim. Zapoznanie z literaturą muzyczną reprezentującą różnorodne gatunki i formy muzyczne okresu od roku 1000 do roku 1795. Zapoznanie studentów z wynikami badań w obszarze historii muzyki staropolskiej (w teorii i praktyce) prowadzonymi w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student prezentuje w spójny sposób uporządkowaną wiedzę z zakresu historii muzyki polskiej od średniowiecza do końca XVIII wieku uwzględniając formy, gatunki oraz style muzyczne, postaci najważniejszych twórców, źródła muzyczne, teorię muzyki, tło historyczne, życie kulturalno-muzyczne	K_W03
W_02	Student na podstawie nagrań audio oraz przykładów nutowych rozpoznaje i charakteryzuje podstawową literaturę muzyczną okresu staropolskiego na przestrzeni od X do XVIII wieku	K_W10
W_03	Student charakteryzuje style muzyczne typowe dla muzyki polskiej od średniowiecza do końca XVIII wieku	K_W16
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student rozpoznaje i analizuje kompozycje muzyczne z okresu staropolskiego, potrafi określić ich znaczenie i miejsce w procesie historyczno-kulturowym. Potrafi wskazać najważniejszych kompozytorów i ich wpływ na rozwój sztuki muzycznej w Polsce	K_U02

U_02	Student potrafi przygotować prace naukowe w formie referatu oraz analizy, dotyczące zagadnień związanych z historią muzyki staropolskiej przy prawidłowym wykorzystaniu różnych źródeł	K_U07
------	--	-------

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Pojęcie muzyki staropolskiej, periodyzacja. Ośrodki kultury muzycznej w dawnej Polsce. Stan zachowania źródeł. Monodia (chorał gregoriański i postgregoriański, pieśń) oraz polifonia średniowiecza: twórczość rodzima i recepcja repertuaru europejskiego. Twórczość muzyczna w Polsce w XVI wieku (motet, msza, pieśń, formy i gatunki muzyki instrumentalnej, tabulatury organowe i lutniowe). Style i gatunki w XVII-wiecznej Rzeczypospolitej na tle repertuaru europejskiego. Zarys problematyki badawczej muzyki polskiej XVIII wieku. Teoria muzyki. Charakterystyka stylów muzycznych oraz literatury muzycznej dawnej Polski. Zarys życia i działalności kompozytorów staropolskich. Analiza wybranych kompozycji tworzonych na terenach dawnej Polski (m.in. Mikołaj z Radomia, Piotr z Grudziądza, Jerzy Liban z Legnicy, Sebastian z Felsztyna, Marcin Leopolda, Tomasz Szadek, Krzysztof Borek, Krzysztof Klabon, Wacław z Szamotuł, Walenty Bakwark, Diomedes Cato, Mikołaj Zieleński, Asprilio Pacelli, Giovanni Francesco Anerio, Marco Scacchi, Franciszek Lilius, Adam Jarzębski, Bartłomiej Pękiel, Marcin Mielczewski, Damian Stachowicz, Jacek Różycki, Grzegorz Gerwazy Gorczycki, S. S. Szarzyński, M. Żebrowski i in.).

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne	Metody weryfikacji	Sposoby dokumentacji
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny z zastosowaniem środków audio-wizualnych i prezentacji	Egzamin ustny	Protokół
W_02			
W_03			
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Ćwiczenia praktyczne – prezentacja utworów muzycznych, omówienie, analiza	Kolokwium	Protokół
U_02	Analiza dzieła muzycznego Praca z tekstem	Referat	Wydruk / Plik z referatem

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunkiem niezbędnym do uzyskania oceny pozytywnej jest frekwencja na zajęciach mieszcząca się w limitach zapisanych w Regulaminie studiów KUL, regularne przygotowywanie się do zajęć, aktywny w nich udział (w zakresie przewidzianym formą zajęć) oraz realizowanie we wskazanych terminach i zgodnie z otrzymanymi zaleceniami zadań wyznaczonych przez prowadzącego (np. prace cząstkowe, referaty, eseje, prezentacje, analizy, itp.). Formę końcowego kolokwium (z odniesieniem do określonych efektów uczenia się) wskazano w punkcie V niniejszej karty (metody weryfikacji). Ocena końcowa jest średnią ważoną oceny uzyskanej na końcowym kolokwium i wszystkich ocen cząstkowych uzyskanych przez studenta na zajęciach.

Ocena bardzo dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu bardzo dobrym. Student prezentuje w spójny sposób uporządkowaną, szczegółową wiedzę z zakresu muzyki staropolskiej. Student swobodnie formułuje i analizuje problemy badawcze w zakresie muzykologii historycznej, zwłaszcza w zakresie historii muzyki polskiej od średniowiecza do końca XVIII wieku, stawia tezy, bezbłędnie dobiera metody i narzędzia badawcze oraz opracowuje i prezentuje wyniki. Student samodzielnie i bezbłędnie wyszukuje, analizuje, ocenia i selekcjonuje informacje ze źródeł pisanych i elektronicznych oraz formułuje na tej podstawie krytyczne sądy z wykorzystaniem wiedzy muzycznej i muzykologicznej. Student biegle czyta i interpretuje tekst muzyczny i muzykologiczny dotyczący historii muzyki i literatury muzycznej okresu staropolskiego. Student wykazuje gotowość do krytycznej oceny posiadanej wiedzy muzykologicznej i umiejęt-
--------------------	---

	ności praktycznych, a także rozumie potrzebę systematycznego poszerzania swojej wiedzy i doskonalenia umiejętności. Uznaje znaczenie tradycji muzycznej i refleksji muzykologicznej dla kształtowania się kultury. Wykazuje gotowość do zaangażowania w różne formy życia muzycznego w sposób bezpośredni lub przy pomocy mediów. Student posiada dość dobre rozeznanie w zakresie badań historii muzyki staropolskiej (w teorii i praktyce) prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.
Ocena dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dobrym. Student prezentuje w spójny sposób uporządkowaną, szczegółową wiedzę z zakresu muzyki staropolskiej popełniając drobne błędy. Student formułuje i analizuje problemy badawcze w zakresie muzykologii historycznej, zwłaszcza w zakresie historii muzyki polskiej od średniowiecza do końca XVIII wieku, stawia tezy, dobiera metody i narzędzia badawcze oraz opracowuje i prezentuje wyniki popełniając drobne błędy. Student samodzielnie i z nielicznymi błędami wyszukuje, analizuje, ocenia i selekcjonuje informacje ze źródeł pisanych i elektronicznych oraz formułuje na tej podstawie krytyczne sądy z wykorzystaniem wiedzy muzycznej i muzykologicznej. Student czyta i interpretuje tekst muzyczny i muzykologiczny dotyczący historii muzyki i literatury muzycznej okresu staropolskiego z pominięciem mniej istotnych aspektów. Student wykazuje gotowość do krytycznej oceny posiadanej wiedzy muzykologicznej i umiejętności praktycznych, a także rozumie potrzebę systematycznego poszerzania swojej wiedzy i doskonalenia umiejętności. Uznaje znaczenie tradycji muzycznej i refleksji muzykologicznej dla kształtowania się kultury. Student posiada dobre rozeznanie w zakresie badań historii muzyki staropolskiej (w teorii i praktyce) prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.
Ocena dostateczna	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dostatecznym. Student prezentuje podstawową wiedzę z zakresu muzyki staropolskiej popełniając błędy. Student czyta i interpretuje podstawowy tekst muzyczny i muzykologiczny dotyczący historii muzyki polskiej od średniowiecza do końca XVIII wieku z pominięciem niektórych ważnych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami. Student samodzielnie, lecz z błędami wyszukuje, analizuje, ocenia i selekcjonuje informacje ze źródeł pisanych i elektronicznych z pominięciem niektórych istotnych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami oraz formułuje na tej podstawie sądy z wykorzystaniem podstawowej wiedzy muzycznej i muzykologicznej. Student wykazuje gotowość do krytycznej oceny posiadanej wiedzy muzykologicznej, a także rozumie potrzebę systematycznego poszerzania swojej wiedzy. Student w podstawowym zakresie wykazuje gotowość do rozwiązywania prostych problemów z zakresu muzykologii w sposób profesjonalny i etyczny, zwłaszcza w zakresie badań nad historią i literaturą muzyczną okresu staropolskiego. Student posiada dostateczne rozeznanie w zakresie badań historii muzyki staropolskiej (w teorii i praktyce) prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.
Ocena niedostateczna	Niezrealizowanie założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się. Student nie prezentuje podstawowej wiedzy z zakresu muzyki staropolskiej lub popełnia poważne błędy. Student nie rozpoznaje i nie potrafi analizować różnych wytworów kultury muzycznej w zakresie historii muzyki polskiej od średniowiecza do końca XVIII wieku. Nie potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacji ze źródeł pisanych i elektronicznych lub pomija ważne aspekty. Nie formułuje sądów z wykorzystaniem podstawowej wiedzy muzycznej i muzykologicznej. Student nie wykazuje gotowości do krytycznej oceny posiadanej wiedzy muzykologicznej, a także nie rozumie potrzeby systematycznego poszerzania swojej wiedzy. Student nie wykazuje gotowości do rozwiązywania prostych problemów z zakresu muzykologii w sposób profesjonalny i etyczny, zwłaszcza w zakresie badań nad historią i literaturą muzyczną okresu staropolskiego. Student nie posiada rozeznania w zakresie badań historii muzyki staropolskiej (w teorii i praktyce) prowadzonych w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.

Podczas realizacji zajęć (jeden semestr) przewidziane są prezentacje i dyskusje dotyczące form i gatunków muzycznych występujących w muzyce staropolskiej od XI do XVIII wieku. Przewidziane są 3 referaty dotyczące sztuki i kultury muzycznej w dawnej Polsce. Student ma możliwość konsultacji z prowadzącym zajęcia, a dotyczących utworów muzycznych ich budowy i form. Główne kryteria mające wpływ na ocenę końcową (kryteria weryfikacji stopnia realizacji założonych efektów uczenia się): umiejętność orientacji w dziejach staropolskiej kultury muzycznej, umiejętność rozpoznawania utworów muzycznych (tytuł, forma – gatunek, kompozytor) z wysłuchanych nagrań (kompozycje były wcześniej podane do nauczania, a duża część omawiana na ćwiczeniach), znajomości literatury muzycznej, umiejętność omówienia poszczególnych form lub gatunków muzycznych występujących na terenie dawnej Rzeczypospolitej (X-XVIII wiek).

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

Do realizacji przez studenta zaleconych działań w ramach pracy indywidualnej zalecane są następujące pomoce naukowe, które student ma obowiązek zorganizować we własnym zakresie: notatnik lub laptop do sporządzania notatek. Uczelnia zapewnia dostęp do następujących pomocy naukowych: dostęp do biblioteki, fonoteki, wybranych internetowych platform naukowych z literaturą naukową i muzyczną, wydruki lub udostępnienie skanów materiałów niezbędnych do realizacji zajęć dydaktycznych, bezpłatny dostęp do Internetu na terenie kampusu (zgodnie z obowiązującymi na Uczelni procedurami).

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<p><i>Kultura staropolska, Z dziejów polskiej kultury muzycznej</i>, t. 1, red. Z. M. Szweykowski, Kraków 1958.</p> <p>Józef Chomiński, Krystyna Wilkowska-Chomińska, <i>Historia muzyki polskiej</i>, t. 1-2, Kraków 1995-1998.</p> <p>J. Morawski, <i>Średniowiecze do roku 1320, część 1, Historia muzyki polskiej</i>, t. 1, red. S. Sutkowski, Warszawa 2006.</p> <p>K. Morawska: <i>Średniowiecze 1320-1500, część 2, Historia muzyki polskiej</i>, t. 1, red. S. Sutkowski, Warszawa 1998.</p> <p>K. Morawska, <i>Renesans 1500-1600, Historia muzyki polskiej</i>, t. 2, red. S. Sutkowski, Warszawa 1994.</p> <p>B. Przybyszewska-Jarmińska, <i>Barok, część 1: 1595-1696. Historia muzyki polskiej</i>, t. 3, red. S. Sutkowski, Warszawa 2006</p> <p>A. Mądry: <i>Barok, część 2: 1697-1795, Muzyka religijna i jej barokowy modus operandi. Historia muzyki polskiej</i>, t. 3, red. S. Sutkowski, Warszawa 2013.</p>
Literatura uzupełniająca
<p>A., Z. Szweykowscy, <i>Włosi w kapeli królewskiej polskich Wazów</i>, Musica Iagellonica: Kraków 1997.</p> <p><i>Staropolszczyzna muzyczna. Księga konferencji</i>, Warszawa, 18-20 października 1996, red. J. Guzy-Pasiakowa. Neriton: Warszawa 1998.</p> <p>B. Przybyszewska-Jarmińska, <i>Muzyczne dwory polskich Wazów</i>, Wydawnictwo Naukowe Semper: Warszawa 2007.</p> <p>D. Smolarek, <i>Polonica w muzykaliach klasztoru pijarów w Podolińcu</i>, „Muzyka” nr 1 (52), 2007, ss. 71-116.</p> <p><i>Europejska kultura muzyczna w polskich bibliotekach i archiwach</i>, red. A. Patalas, S. Hrabia, Musica Iagellonica: Kraków 2008.</p> <p>T. Jasiński, <i>Polska barokowa retoryka muzyczna</i>, Wydawnictwo Muzyczne Polihymnia: Lublin 2009.</p> <p>B. Przybyszewska-Jarmińska, <i>Muzyka pod patronatem polskich Wazów. Marcin Mielczewski</i>, Instytut Sztuki PAN: Warszawa 2011.</p> <p>M. Walter-Mazur, <i>Figurą i fraktem. Kultura muzyczna polskich benedyktynek w XVII i XVIII wieku</i>, Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk: Poznań 2014.</p> <p>B. Stróżyńska, <i>Symfonia w XVIII-wiecznej Polsce. Teoria, repertuar i cechy stylistyczne</i>, Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów, Łódź 2015.</p> <p><i>Monografia zespołu muzycznego oraz katalogu muzykaliów klasztoru ss. Benedyktynek w Staniątkach</i>, red. Marcin Konik, Musica Iagellonica: Kraków 2016.</p>

- A. Patalas, *Życie muzyczne w klasztorach dominikańskich w dawnej Rzeczypospolitej*. Musica Iagellonica: Kraków 2016.
- M. Bebak, *Franciszek Lilius. Życie i twórczość na tle epoki*, Musica Iagellonica: Kraków 2018.
- P. Gancarczyk, *Petrus Wilhelmi de Grudencz i muzyka Europy Środkowej XV wieku*, Warszawa 2021.
- Hasła imienne muzyków w: Encyklopedia muzyczna PWM. Część biograficzna, t. 1-12, red. E. Dziębowska. Polskie Wydawnictwo Muzyczne: Kraków 1979-2012.